

HOUD FYTOPRODUCTEN OP HET VELD

Tijdens een regenbui kunnen heel wat liters water van je perceel afstromen. Op zijn weg neemt het water ook gewasbeschermingsmiddelen met zich mee, die het oppervlaktewater vervuilen. Nochtans zijn er maatregelen voorhanden om dit te beperken. – Ellen Pauwelyn & Annelies Pollentier, Inagro

Afspoeling en erosie van gewasbeschermingsmiddelen veroorzaken 30% van de vervuiling van het oppervlaktewater door deze producten. Dit blijkt na puntvervuiling de grootste bron van vervuiling te zijn.

Afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen?

Fytoproducten kunnen tijdens een regenbui van het veld afspoelen en in de waterloop terecht komen. Ze kunnen oplossen in het afstromende regenwater of binden aan sediment en zich verplaatsen via de geërodeerde bodemdeeltjes. De afspoeling is het grootst op erosiegevoelige percelen. Sedimentafzetting en/of geulvorming duiden op afspoeling en erosie van gewasbeschermingsmiddelen. Bepaalde producten mogen hierdoor niet meer worden toegepast op deze sterk erosiegevoelige percelen, tenzij er erosiebestrijdingsmaatregelen worden genomen. Het productetiket vermeldt dergelijke gebruiksbepijking. De erosiegevoeligheidsgraad van je perceel kan je nagaan op de verzamelaanvraag. Je kan die ook opzoeken op de Vlaamse erosiegevoeligheidskaart op

Het aanleggen van drempeltjes is in ruggenteelt een heel doeltreffend middel om het afspoelen van water en gewasbeschermingsmiddelen te voorkomen.

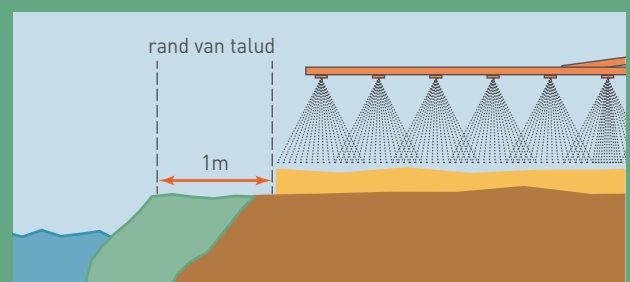
perceelsniveau (vrij te raadplegen op dov.vlaanderen.be). Maar ook op niet-erosiegevoelige percelen kan afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen optreden. Op weinig

hellende percelen leidt bijvoorbeeld te ploegen tot het afkalven van de oever en de vorming van geulen, waarlangs water en gewasbeschermingsmiddelen gemakkelijk afspoelen naar de waterloop. Hier is

VERPLICHTE BUFFERSTROOK LANGS WATERLOPEN

Respecteer ook steeds een spuitvrije bufferzone van 1 m voor veldspuiten en 3 m voor boomgaardspuiten ten opzichte van oppervlaktewater. Dit was al langer verplicht, maar nu zal dit in het kader van geïntegreerd telen (IPM) ook gecontroleerd worden.

Om te vermijden dat later de buitenste rij sterk zou veronkruiden of ziek worden, houd je hier best al rekening mee bij het zaaien of planten. Bedenk ook dat je best voldoende ruimte voorziet om die berm vlot te kunnen maaien.

Figuur 1 Verplichte bufferstrook langs waterlopen - Bron: Boerenbond

het herstel van het talud al voldoende om de afspoeling aanzienlijk te beperken. Een slechte bodemstructuur bevordert eveneens afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen. Op verslechte of verdichte bodems kunnen het water en de hierin opgeloste gewasbeschermingsmiddelen niet of moeilijker infiltreren. Bijgevolg zullen deze afspoelen, zowel op

.....

Afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen zet het gebruik hiervan onder druk.

.....

erosiegevoelige als op niet-erosiegevoelige percelen. Afspoeling kan ook optreden in helling afwaarts georiënteerde trekkerensporen. Ook greppels of geulen kunnen dit bevorderen.

Hoe afspoeling vermijden?

Gelukkig kan je maatregelen nemen om het afspoelen van gewasbeschermingsmiddelen te vermijden. Door rekening te houden met de gebruiksbepalingen op het etiket (bufferzones, beperkingen in erosiegevoelige gebieden) en de weersomstandigheden kan afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen aanzienlijk verminderd worden. Vermijd dus bespuitingen wanneer regen voorspeld wordt. Bespuitingen op een (bijna) waterverzadigde bodem zijn eveneens uit den boze. Verzorg ook de bodemstructuur en vermijd verslapping en verdichting. Maatregelen zoals groenbedekkers, ruwe zaaibereiding, aangepaste bandenspanning en het vermijden of opheffen van een ploegzool verhogen de waterinfiltratiecapaciteit van de bodem. Hierdoor kan je erosie en afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen beperken.

Wanneer een goede bodemstructuur alleen niet volstaat om afspoeling tegen te gaan, kunnen ook erosiebestrijdende teelttechnieken worden toegepast zoals gereduceerde bodembewerkingen, inzaaien van een ondervrucht of heroriëntatie van de teelt- en plantrichting mee met de hoogtelijnen.

Een zeer doeltreffende maatregel in ruggenteelt is het aanleggen van drempeletjes tussen de ruggen. Die kunnen afspoeling en erosie met meer dan 90% verminderen. Bovendien komen bovenstaande maatregelen ook de productiviteit van je bodem ten goede.

Soms volstaan die technieken niet om het ontstaan van afstromend water op het perceel, en dus afspoeling van gewasbe-

1 Te ver ploegen kan leiden tot het afkalven van de oever en geulen waarlangs water en gewasbeschermingsmiddelen gemakkelijk afspoelen naar de waterloop. Op niet-erosiegevoelige percelen biedt een goede berm al een aanzienlijke bescherming tegen afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen. **2** Afspoeling kan optreden in hellingafwaarts georiënteerde trekkerensporen en bevordert worden door geulen.

schermingsmiddelen, te voorkomen. Dan kan je opvangstructuren voorzien waar het afstromende water kan infiltreren, het sediment kan bezinken en de gewasbeschermingsmiddelen afgebroken kunnen worden. Voorbeelden zijn grasbufferstroken, een erosiepoel, heggen en houtkanalen of plantaardige damconstructies zoals een wilgenteendam, kokosdam of strodam. Voor het aanleggen van erosiebestrijdende teelttechnieken en maatregelen op erosiegevoelige percelen, kan je als landbouwer een vergoeding krijgen via het erosiebesluit of via VLM-beheersovereenkomsten.

Waarom afspoeling vermijden?

In veel waterlopen worden gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen in hoge, vaak normoverschrijdende concentraties. Dit vormt een probleem voor de waterkwaliteit. Bovendien zet dit het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen onder druk. Strengere toepassingsvoorwaarden en een verbod op het gebruik van bepaalde actieve stoffen zijn mogelijke gevolgen. Daarom moeten we verontreiniging door gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk vermijden! ■